

Datum: 18 februari 2025	Initialen auteur: HKL	Bereikbaar: 14 0162
Status: Openbaar	Team: Buiten Beleid	

Onderwerp:

Lidmaatschap Brabant Ports

Geraadpleegde teams:

Buiten Beleid

Communicatie: n.v.t.

Bijlagen:

☐ Brief door college☐ Raadsinformatiebrief☐ Brief beantwoording vragen ex art 39☒ X Raadsvoorstel☒ X Overige bijlagen:

- Brabant Ports visiedocument

Behandeling in / door:

Datum:

1 april 2025

Aard behandeling:

Besluitvormend

☒ Raad

Portefeuillehouder

Melsen

Geheimhouding op	Titel	Grondslag WOO	Tot wanneer

COLLEGE VOORSTEL

Datum: 18 februari 2025	Openbaar	Zaaknummer: 1065427
Onderwerp: Lidmaatschap Brabant Ports		

Voorstel:

1. De gemeenteraad voor te stellen geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voornemen tot toetreding tot de coöperatie Brabant Ports Coöperatief U.A.

Samenvatting (circa 10 regels)

Brabant Ports is een samenwerkingsverband van binnenhavens in Brabant, opgericht om de logistieke keten te verduurzamen en te optimaliseren. Dit initiatief speelt in op de toenemende vraag naar binnenvaartcapaciteit, betere benutting van vaarwegen en versterking van de circulaire economie. Brabant Ports heeft als doel om kennis uit te wisselen over circulaire industrie, integrale ICT-oplossingen, havenmanagement en -ontwikkeling, waardoor niet iedere gemeente het wiel opnieuw hoeft uit te vinden. Door kennis en expertise te bundelen en de samenwerking te vergroten kan beter worden ingespeeld op de behoeften van deze tijd.

In 2023 ondertekenden acht gemeenten, waaronder onze gemeente, een intentieverklaring om te komen tot Brabant Ports. Inmiddels is de coöperatie opgericht en het programma voor 2025 uitgewerkt. Voor deelname is een formeel besluit van het college vereist, na consultatie van de raad. De gemeenteraad wordt voorgesteld om geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voornemen tot toetreding tot Brabant Ports Coöperatief U.A. Als het besluit van de raad ontvangen is, kan het college definitief besluiten tot deelname aan Brabant Ports.

Juridisch kader (inclusief onderbouwing geheimhouding)

Artikel 160, tweede lid, van de Gemeentewet regelt dat het college slechts besluit tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Dit artikel schrijft ook voor dat het college slechts besluit tot de deelneming in coöperaties, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

Om de bestaanszekerheid van Brabant Ports te borgen voor de langere termijn is gekozen voor het oprichten van een juridische entiteit: een coöperatieve vereniging (de Coöperatie).

Er zijn een aantal andere varianten onderzocht, zoals een Besloten Vennootschap of een Stichting. Deze sloten onvoldoende aan bij het beoogde karakter van de organisatie. In een Coöperatie is de Algemene Ledenvergadering het allerhoogste orgaan. De bestuurders van de leden nemen zitting in deze vergadering.

Het bestuur van Brabant Ports zal gevormd worden door stichting MCA Brabant. Het bestuur bestaat uit 5 niet-uitvoerende bestuurders en 1 uitvoerend bestuurder.

Hiervoor is gekozen om continuïteit, kennis en kunde in de coöperatie te brengen en te houden. MCA Brabant draagt al meer dan 25 jaar bij aan de ontwikkeling van de modal shift in de provincie Brabant en heeft daarbij veel expertise en netwerk opgebouwd. Het huidige bestuur van Brabant Ports bestaat uit:

Voor de uitvoerende organisatie van Brabant Ports is een klein team voorzien van circa 3FTE, dat de verschillende projecten en werkgroepen coördineert, uitvoering geeft aan projecten en streeft naar het bereiken van de gezamenlijke doelstellingen.

Aanleiding

In het programma Arbeidsmarkt en Economie is de actielijn “regionaal krachtig, versterken regionale samenwerking” opgenomen. Onder actie 19 is gesteld dat vanuit logistiek de samenwerking tussen binnenhavens in Brabant van belang is. Oosterhout werkt daarom samen met andere gemeenten om te komen tot een Brabant brede samenwerking (Brabant Ports).

Vanuit de eerdere samenwerking Havens Midden Brabant is de doelstelling neergelegd om Brabant Ports te realiseren. Partijen verwachten dat de komende jaren er een grote druk op de binnenhavens zal komen om enerzijds de verwachte groei in containers op te vangen en anderzijds de circulaire economie vorm te geven.

Waarom is Brabant Ports opgericht?

Brabant vormt een economisch sterk ecosysteem waar mensen werken wonen en recreëren. Het is de draaischijf tussen verschillende zeehavens en het Europese achterland, waarbij belangrijke toegevoegde waarde activiteiten worden gedaan. Jaarlijks worden circa 590.000 (1 miljoen TEU) containers over water behandeld in de Brabantse binnenhavens, 34 miljoen ton aan droge bulkproducten en 7 miljoen ton aan liquide bulk.

We staan in Nederland en Noord-Brabant voor een aantal grote uitdagingen met betrekking tot het vormgeven van een duurzame samenleving. We zien de druk op de weg toenemen, terwijl er tegelijkertijd gezocht wordt naar manieren om het vervoer op een milieuvriendelijkere manier af te wikkelen. Het aantal containers dat via de zeehavens naar en door Noord-Brabant wordt vervoerd zal door alle ontwikkelingen in de wereld en de havens van Rotterdam en Antwerpen de komende 10-15 jaar verdubbelen.

Gelet op deze verdubbeling is het wenselijk dat deze groei niet landt op de wegen tussen de havens maar verder vervoer over water volgt, richting onze binnenhavens.

Daarnaast staan we aan de vooravond van een verdere ontwikkeling van de circulaire economie en is er een forse woningbouwopgave voor iedereen.

Het is onze visie dat binnenhavens een essentiële rol spelen in het aangaan van die uitdagingen.

Tegelijkertijd kan er geconcludeerd worden dat de meeste binnenhavens nog niet zijn uitgerust om de voorziene groei op te vangen en de andere uitdagingen aan te gaan. De operaties dienen efficiënter op elkaar afgestemd te worden en er is een groot gebrek aan ruimte om alle wensen vorm te geven.

Met het initiatief Brabant Ports willen de Brabantse binnenhavens hun krachten bundelen om zo verder te professionaliseren en uiteindelijk bij te dragen aan een beter Brabant. Door kennis en middelen te delen, maken we samen de logistieke keten niet alleen efficiënter, maar ook milieuvriendelijker. Brabant Ports staat symbool voor innovatie, duurzaamheid en economische ontwikkeling. In de bijlage is de visie op Brabant Ports verder uiteengezet.

Welke data zijn gebruikt en op welke manier wordt de uitvoering gemonitord?

N.v.t.

Welke externe belanghebbenden zijn betrokken en hoe is het proces gevoerd?

Brabant Ports heeft ons en 7 andere gemeenten, die beschikken over een binnenhaven (Bergen op Zoom, 's-Hertogenbosch, Land van Cuijk, Oss, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk) en stichting MCA

Brabant verzocht lid te worden van de coöperatie. Stichting MCA Brabant, treedt op als kwartiermaker voor de samenwerking.

Deze partijen vinden het noodzakelijk om hun krachten te bundelen, om de exploitatie van de binnenhavens verder te professionaliseren en om bij te dragen aan een krachtige, duurzame economie en meer leefbare omgeving.

Op 24 januari 2025 is de gemeenteraad tijdens een werkbezoek aan de Oosterhoutse Container Terminal geïnformeerd over de ontwikkelingen van binnenhavens in Brabant en Oosterhout in het bijzonder. Ook zijn de plannen voor de samenwerking rondom Brabant Ports toegelicht.

Wat willen we gaan doen?

Het voornemen om lid te worden zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd met het voorstel om geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Daarna zal uw college het definitieve besluit over toetreding nemen.

Afweging van argumenten voor en tegen?

Argumenten voor:

Door de strategische ligging tussen Antwerpen en Rotterdam wordt Oosterhout steeds meer een economische draaischijf. Dit is zichtbaar bij de Oosterhout Container Terminal (OCT) dat zich richt op de West-Brabant Corridor (WBC). De WBC onderhoudt een dagelijkse vaarroute tussen andere binnenhavens in West-Brabant, te weten Tilburg, Oosterhout, Bergen op Zoom en Moerdijk om vervolgens een complete lading in Rotterdam aan te bieden.

Het toekomstbestendig organiseren van havensamenwerking draagt bij aan het hogere doel van de modal shift. Door kennisdeling, efficiënter samenwerken en meer gebruik te maken van innovatie kan de binnenhaven nog beter voorzien in het vervoer over water. Door de brede welvaart die in de havens van Antwerpen en Rotterdam jaarlijks groeit is het van belang het maximaal haalbare voor de binnenhavens te bereiken.

Deelname aan BrabantPorts maakt de haven sowieso veelzijdiger door gebruik te maken van elkaars kennis en kunde. Hiermee voorzien wij in daadwerkelijk verplaatsen van vervoer van de weg naar het water. Daarnaast wordt door de samenwerking efficiënt ingezet op de onderstaande thema's:

1. Aantoonbaar meer aandacht voor duurzaamheid en veiligheid: Samenwerking maakt het mogelijk om duurzame initiatieven, zoals walstroomvoorzieningen, beter op elkaar af te stemmen en te implementeren. Dit helpt Brabant Ports haar ecologische voetafdruk te verminderen en bij te dragen aan de transitie naar een circulaire economie. Bovendien versterkt gezamenlijke inzet tegen ondermijning en criminaliteit de veiligheid van alle Brabantse binnenhavens, doordat er een uniforme aanpak en beveiligingsmaatregelen worden toegepast.

2. Meer doelmatigheid door digitalisering: Door samen te werken met de andere binnenhavens binnen Brabant Ports kan elke aangesloten binnenhaven profiteren van uniforme digitale standaarden en geoptimaliseerde afhandelingsprocessen. Dit leidt tot een snellere en efficiëntere afhandeling van goederenstromen in Brabantse binnenhavens en op de goederenvervoercorridors, doordat gegevens real-time kunnen worden uitgewisseld en er gestroomlijnde procedures voor havenbeheer en havengelden ontstaan. Deze digitalisering maakt het mogelijk voor de havengebruikers om bijvoorbeeld met hun eigen app overal toegang te krijgen tot diensten, wat zorgt voor een naadloze en efficiënte afhandeling.

3. Grotere doelmatigheid met betrekking tot het gebruik van watergebonden terreinen. De beschikbare ruimte op watergebonden bedrijventerreinen/binnenhavens is schaars. Binnenhavens zijn genooddaakt om een zorgvuldig beleid te voeren over de beschikbare gronden en eventuele verwerving en nieuwe uitgifte daarvan. Binnen Brabant Ports zal een gezamenlijke visie op

grondbeleid worden opgesteld, die door de gemeenten gebruikt kan worden om hun grondbeleid verder vorm te geven.

4. Meer eenvoud en gebruiksvriendelijkheid: Een hechtere samenwerking zorgt ervoor dat Brabant Ports beter aansluit bij nationale en internationale standaarden. Dit betekent dat binnenvaartschepen niet telkens met verschillende systemen te maken hebben, wat de processen vereenvoudigt en de dienstverlening verbetert. Hierdoor kan Brabant Ports zich positioneren als een moderne, toekomstbestendige samenwerking van binnenhavens die voldoen aan Europese standaarden en daardoor aantrekkelijker worden voor zowel binnenlandse als internationale partners.

5. Een belangrijke stem richting de Zeehavens, Rijkswaterstaat en het ministerie over de ontwikkeling en het gebruik van de vaarwegen en bereikbaarheid van de Brabantse binnenhavens. Door een samenwerking met andere binnenhavens zoals o.a. Blueports in de provincie Limburg.

Argumenten tegen:

1. Resultaten op langere termijn: Veel beoogde voordelen; zoals duurzaamheid en ruimtelijke efficiëntie, worden pas op langere termijn zichtbaar;
2. Beperkte invloed: de besluitvorming binnen de coöperatie vindt plaats in de Algemene Ledenvergadering, waardoor de invloed van individuele gemeenten mogelijk beperkt is. Naarmate Brabant Ports groeit, kunnen de samenwerking en besluitvorming complexer worden, wat het risico op vertragingen of inefficiënties vergroot. Echter door middel van schaalgrootte kunnen juist de Oosterhoutse belangen op de juiste tafel ingebracht worden.

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen?

De jaarlijkse kosten voor het lidmaatschap €45.000,- worden in 2025 gedekt vanuit de bestaande budgetten van economie. In de vastgestelde begroting is tevens een raming voor latere jaren opgenomen. Dit betreffende budget is nog voor 2026 opgenomen en vervolgens zal er nieuwe besluitvorming betreffende beschikbaar budget plaats moeten vinden. De verplichting is derhalve voor 2 jaar te garanderen en heeft die jaren geen effect op de andere acties vanuit EZ.

Voor wat betreft de bijdrage van de andere gemeenten (voorzien is 7, doch besluitvorming per gemeente moet nog plaatsvinden) zal deze bij dit aantal deelnemers ook €45.000,- per jaar zijn. De bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd.

Risico's?

Omdat de besluitvorming van enkele mogelijke gemeenten nog niet is afgerond (behalve Bergen op Zoom), kan dit ertoe leiden dat niet alle gemeenten gaan participeren. Dan kan dit consequenties hebben op ofwel het takenpakket ofwel op de financiële bijdragen van de overige deelnemers.

Communicatie

Kernboodschap: In Brabant werken gemeenten met hun binnenhavens steeds meer samen. Dit om de economische positie naar de toekomst toe op een duurzame manier te versterken. Om dit te versterken is een aparte organisatie, Brabant Ports, opgericht. De gemeenteraad wordt verzocht om geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken zodat de gemeente Oosterhout toe kan treden.